

ziemlich lange und dichte, helle, gerade nach hinten gelagerte Behaarung an den Hinterecken der Pleurite und auf den Hinterrändern der Tergite stehen einzelne, an den Pleuriten des Abdominalendes und an diesem selbst zahlreiche, dicht angeordnete, längere Borstenhaare.

Beine wie bei den übrigen Arten der Gattung gebildet, die Vordertarsen viergliederig, die Mittel- und Hintertarsen fünfgliederig, bei den letzteren ist das erste Glied nur wenig länger als die drei einzelnen, folgenden Glieder.

Beim Männchen ist das letzte Tergit zum Ende stärker langelliptisch verengt und ragt wie das ähnlich geformte letzte Sternit etwas weiter aus dem Abdominalende hervor. Beim Weibchen ist das letzte Tergit und das letzte Sternit breiter und flacher abgerundet und beide ragen aus dem Abdominalende kaum hervor. Der Aedoeagus des Männchens konnte leider nicht untersucht werden, weil nur ein einziges Männchen vorliegt, das den beim Herauspräparieren des Aedoeagus trotz aller Vorsicht immerhin möglichen Verletzungen nicht ausgesetzt werden konnte.

Länge: 2,2 mm.

Wie bereits eingangs erwähnt worden ist, befand sich von dieser großäugigen Art schon seit längerer Zeit ein Pärchen: 1 ♂, 1 ♀, Typen in meiner Staphyliniden-Spezialsammlung. Sie stammen aus der Umgebung von Kairo (Meadi) und ich erhielt sie vor vielen Jahren von meinem leider schon heimgegangenen lieben Freund A. WINKLER.

Macrolepidoptera in 1962

door

T. H. VAN WISSELINGH

Zoals gewoonlijk wil ik u weer een overzicht geven van de meest interessante waarnemingen in het jaar 1962. Dit was, wat de klimatologische omstandigheden betreft, ongunstig. Een zeer laat en koud voorjaar, een natte en koude zomer en een vrij koud najaar met reeds in november invallende vorst. Toch was 1962 wat de vangsten van Macrolepidoptera betreft, althans in Bergeijk, beter dan 1961. In totaal zag ik in 1962 428 soorten tegen 400 in 1961. Op licht kwam belangrijk meer, hetgeen onderstaande cijfers duidelijk aangeven (de tussen haakjes geplaatste getallen geven die uit 1961 aan).

Hoogste aantal soorten per avond op de lamp	103	(82)
Gemiddelde beste vijf avonden op de lamp	91	(75,8)
Gemiddelde beste tien avonden op de lamp	83,9	(63,8)
Gemiddelde beste twintig avonden op de lamp	72,24	(53,75)
Gemiddelde beste vijftig avonden op de lamp	50,28	(38,98)

Zeldzame soorten

Spialia sertoria Hffms. 9 en 13 juni te Colmond. Van deze zeldzame Hesperide zijn mij thans vier vindplaatsen in Z.-Limburg bekend, waar de vlinder in juni geregeld is aan te treffen, n.l. Bunderberg, Welterberg, Cadier en Keer en Colmond.

Jaspidea desceptria Scop. vloog in juni op de helling ten oosten van Cadier en Keer in zulke massa's, dat het weinig moeite zou hebben gekost er 50 in een uur te vangen.

Chilodes maritima Tauscher kwam op de lamp te Bergeijk op 9 juni en op 9 juli. Het laatste exemplaar behoorde tot de zeldzame f. *wismariensis* Schmidt.

Laphygma exigua Hb. 9 augustus op licht te Bergeijk.

Amathes agathina Dup. 15 september op licht te Bergeijk.

Chloroclysta miata L. 27 sept. op licht te Epen.

Mysticoptera sexalisata Hb. In augustus 8 maal op licht te Bergeijk.

Cryphia muralis Forster 2 aug. op licht te Bergeijk.

Eupithecia millefoliata Rössler, in 1950 als nieuw voor Nederland ontdekt, kwam op 19 juli en daarna nog enige malen op de lamp te Bergeijk.

A f w i j k i n g e n

Semiothisa liturata Cl., f. *nigrofulvata* Collins. Deze donkere vorm werd tot voor kort in ons land als zeer zeldzaam beschouwd. In juli, augustus en september 1962 behoorde te Bergeijk zeker 40% van deze talrijk op licht komende soort tot genoemde donkere variëteit.

Peribatodes secundaria Hb. Op 4 augustus een sterk verdonkerd exemplaar op licht te Bergeijk.

Luperina testacea Schiff. Ook van deze soort kwamen in september enige zeer donkere exemplaren op de lamp (f. *obscura* Culot).

Thalpophila matura Hufn. In de duinstreek ving ik in hoofdzaak f. *matura* Hufn. (lichte vorm), in Bergeijk hoofdzakelijk de donkere vormen f. *texta* Esp. en *variiegata* Lempke. Op 5.VIII.1961 en op 9.VIII.1962 kwamen op licht te Bergeijk nog donkerder vormen, waarbij de witachtige tweede dwarslijn bijna onzichtbaar is.

Coscinia cribraria L. Het is bekend dat in de duinen de lichte subsp. *arenaria* Lempke voorkomt met f. *unicolor* Closs en f. *grisea* v. Wisselingh, terwijl in het oosten de heidevorm, subsp. *pseudobifasciata* Lempke, voorkomt. Op 3.VII.1961 ving ik te Bergeijk een exemplaar van f. *punctata* Lempke, de vorm van de in het binnenland voorkomende subspecies zonder de donkere tekening langs de aderen van de voorvleugels. Voorts wil ik nog de aandacht vestigen op een bijzonder groot ♀ met een vlucht van 43 mm gevangen op licht te Bergeijk op 20.VIII.1962.

A f w i j k e n d e v a n g d a t a

Diacrisia sannio L. Vliegtijd eerste generatie volgens Catalogus-LEMPKE 24.V—30.VII. Begin augustus vlogen nog verscheidene exemplaren in de vennen bij Leende, Diessen, Hapert en Middelbeers.

Coenonympha tullia Müller (vliegtijd eind mei—begin aug.) vloog in augustus nog in aantal in het Goorven onder Diessen.

Maculineaalcon Schiff. Hoofdvliegtijd tweede helft juli. Het eerste exemplaar zag ik pas op 9 aug. bij Leende, hoewel ik de mij bekende vliegplaatsen daarvoor geregeld heb bezocht.

Eulype hastata L. Vliegtijd volgens Catalogus-LEMPKE 3.V tot 23.VI; op 15 juli ving ik op de Hapertse heide nog een zeer vers exemplaar.

Het is verklaarbaar, dat na het koude voorjaar vele soorten later verschenen dan normaal.

Nieuwe vormen.

Discestra trifolii Hufnagel, f. **clarivittata** nov. De golflijn op de bovenzijde van de voorvleugels breder en zeer licht, scherp afstekend. Holotype: Wassenaar, ♀, 29.VIII.1942.

The submarginal line on the upper side of the fore wings broader and very pale, sharply contrasting.

Heliophobus reticulata Goeze, f. **roseosignata** nov. Voorvleugels: de aderen, de omranding van de vlekken en de gehele gewaterde band (op de donkere pijlvlekken na) prachtig rose getint. Holotype: Aerdenhout, ♂, 13.VI.1953.

Fore wings: the nervures, the circumscription of the stigmata and the submarginal band (with the exception of the wedge shaped spots) of a beautiful rosy tint.

Mamestra brassicae L., f. **cinerascens** nov. Grondkleur van voorvleugels en thorax licht grijsachtig zonder enige bruine tint; tekening normaal. Holotype: Epen, ♂, 29.VII.1959.

Ground colour of fore wings and thorax pale greyish without any brown tint.

Mamestra contigua Schiff., f. **rufescens** nov. Bovenzijde voorvleugel: alle normaal lichte gedeelten (bovenhelft wortelveld, ronde vlek, niervlek, de lichte vlek eronder en de gewaterde band) prachtig roodachtig getint. Holotype: Aerdenhout, ♂, 9.VI.1949.

Upper side fore wings: all parts which are normally pale (upper half of the basal area, orbicular, reniform, the pale spot below them, the submarginal band) beautifully tinted with reddish.

Mamestra pisi L., f. **bicolor** nov. Bovenzijde voorvleugels: wortelhelft (tot de schaduwlijn) licht, achterrandshelft donker. Holotype: ♂, Heeze, 6.VI.1959.

Upper side fore wings: basal half (as far as the central line) pale, outer half dark.

Cerapteryx graminis L., f. **pupillata** nov. De ronde vlek en de niervlek (of een van beide) donker gekernd. Holotype: Bergeijk, ♂, 17.VIII.1960.

Orbicular and reniform (or one of them) with dark centre.

f. **postnigrescens** nov. Achtervleugels eenkleurig zwartachtig, alleen aan de wortel iets lichter. Holotype: ♂, Bergeijk, 20.VIII.1962.

Hind wings unicolorous blackish, only the base a little paler.

Tholera decimalis Poda (*popularis* F.), f. **uniformis** nov. Grondkleur (bij het type) donkerbruin, de normaal lichte tekening slechts iets lichter, nauwelijks afstekend. Holotype: Epen, ♂, 30.VIII.1957.

Ground colour (with the type specimen) dark brown, the normally pale markings only a little paler, hardly contrasting.

f. *grisescens* nov. Grondkleur van de voorvleugels grijsbruin. Holotype: Bergeijk, ♂, 1.IX.1962.

Ground colour of the fore wings grey-brown.

Tholera cespitis Schiff., f. *clausa* nov. Op de bovenzijde van de voorvleugels raken de eerste en de tweede dwarslijn elkaar aan de binnenrand. Holotype: ♂, Bergeijk, 30.VIII.1961.

The antemedian and the postmedian on the upper side of the fore wings touch each other at the inner margin.

Mythimna conigera Schiff., f. *semiconfluens* nov. De ronde vlek en de niervlek smal met elkaar verbonden. Holotype: Wijlre, ♂, 27.VIII.1945.

The orbicular and the reniform connected by a narrow isthmus.

Mythimna ferrago F. (*lythargyria* Esper), f. *striata* nov. Bovenzijde voorvleugels: de lichte middenstip staat in een zwartachtige streep, die zich wortelwaarts verder uitstrekt dan franjewaarts. Holotype: Aerdenhout, ♂, 9.VII.1960.

Upper side fore wings: the pale discal spot stands in a blackish line, which extends basad farther than distad.

Mythimna straminea Tr., f. *nigrolinea* nov. Van de bovenkant van de middencel loopt een zwarte streep naar de corresponderende zwarte stip van de postdiscale rij. Holotype: Aerdenhout, ♂, 8.VII.1952.

On the upper side of the fore wings is a black line from the upper side of the cell to the corresponding point of the postdiscal row.

Summary

I. Survey of the rarer or interesting Macrolepidoptera caught by the writer in 1962.

II. Enumeration of interesting forms.

III. Late dates observed in 1962.

IV. Descriptions of new forms.

Bergeijk, Bremdreef 2.

Een taaie *Noctua pronuba* (Lep., Noctuidae). Bij het nazien van de vangst uit een der vanglampen op Schouwen, welke in een verzendoosje tussen watten was verpakt, bleek één van de vele *pronuba*'s nog springlevend te zijn. Op zichzelf geen opzienbarend feit, er komen wel eens dieren bij, die niet lang genoeg in de cyaanpot hebben vertoefd. In dit geval echter was er sprake van een onbegrijpelijke levenskracht. De vangst werd nl. op 23 oktober ingepakt en door mij op 14 november nagezien! Dit dier had dus drie weken, zonder opname van vocht, tussen de watten gelegen en zich blijkens de zuiverheid ervan praktisch niet bewogen, het was een onbeschadigd wijfje! Na een behandeling met tetrachloorethaan en cyaankali en drie weken bewegingloos vasten nog zo monter te kunnen wegliegen, is een opmerkelijke prestatie die te denken geeft!

W. J. BOER LEFFEF, Rijks Instituut Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud (R.I.V.O.N.), Bilthoven.